

ЕТИЧНА РАДА

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5,
тел.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

ETHICS COUNCIL

01601, Kyiv, Lypska St., 18/5,
tel.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

1 листопада 2022 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 57

***Про невідповідність кандидата
на посаду члена Вищої ради правосуддя
Шаповалової Ірини Сергіївни
критеріям професійної етики
та доброчесності для зайняття
посади члена Вищої ради правосуддя***

Етична рада у складі Голови Етичної ради Кишакевича Л. Ю., Заступника Голови Етичної ради сера Е. Хупера, членів Ради: Корді Р., Перлінг Л., Сіверіна В. І., Трясуна Ю. Р., дистанційно в режимі відеоконференції провівши оцінювання відповідності кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Шаповалової Ірини Сергіївни критеріям професійної етики та доброчесності, відповідно до Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Регламенту Етичної ради, затвердженого рішеннями Етичної ради від 01.12.2021 № 1 та від 09.12.2021 № 4 зі змінами, внесеними рішенням Етичної ради від 26.04.2022 № 4, Методології оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої ради правосуддя критерію професійної етики та доброчесності, затвердженої рішенням Етичної ради від 09.12.2021 № 5 (далі – Методологія),

В С Т А Н О В И Л А:

Відповідно до частини 14 статті 9¹ Закону України «Про Вищу раду правосуддя» Етична рада проводить відбір кандидатів на посади члена Вищої ради правосуддя у два етапи:

1) проведення відбору кандидатів за результатами розгляду поданих кандидатами документів, результатів спеціальної перевірки і відповідної інформації з відкритих джерел та формування списку кандидатів, допущених до співбесіди;

2) проведення співбесіди з відібраними кандидатами та визначення списку кандидатів для рекомендації органам, що обирають (призначають) членів Вищої ради правосуддя.

До Етичної ради надійшли копії документів, поданих Шаповаловою І. С. для участі у конкурсі на посаду члена Вищої ради правосуддя для обрання з'їздом суддів України.

Рішенням Етичної ради від 21 грудня 2021 року кандидата Шаповалову І. С. допущено до співбесіди на посаду члена Вищої ради правосуддя.

Вивчивши документи, надані Шаповаловою І. С. на запит Етичної ради, її письмові пояснення, інформацію, отриману з відкритих джерел та від громадських організацій, інформацію, отриману від Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК), Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ), провівши співбесіду з нею, Етичною радою встановлено таке.

Шаповалова І.С. з 15 червня 2012 року до теперішнього часу працює суддею Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області.

1. Щодо вартості нерухомого майна членів сім'ї кандидата.

Під час проведення оцінювання кандидата Етична рада встановила обставини, які викликають обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата критеріям професійної етики та доброчесності.

Відповідно до п. 1.3.4.1 Методології, кандидат не відповідає показникам незалежності, чесності, неупередженості, сумлінності, зокрема, у разі наявності обґрунтованих сумнівів, що такий кандидат, перебуваючи на теперішній або будь якій попередній посаді діяв, зокрема відповідно до вимог законодавства та правил професійної етики.

Відповідно до пункту 1.3.2 Методології чесність – наявність високих моральних якостей, правдивість у професійній діяльності та повсякденному житті.

Етична рада під час перевірки кандидата встановила, що у щорічній декларації за 2016 рік Шаповалова І. С. задекларувала отримання її донькою – Шаповаловою О. І. 8 грудня 2016 року подарунку від Щербини І. М. у негрошовій формі у вигляді квартири, площею 50 кв.м за адресою: Дніпропетровська область, Дніпровський район, смт Слобожанське, задекларована вартість якої на момент вчинення правочину становила 50 397 грн.

У письмових поясненнях, наданих Етичній раді Шаповалова І. С. зазначила, що її доньці ця квартира належить на підставі договору дарування від 8 грудня 2016 року, укладеного між Щербиною І. М. і нею, як законним представником своєї неповнолітньої доньки. Одночасно, кандидат стверджувала, що вказана нею у декларації вартість квартири відповідала тій, яка зазначена у звіті про оцінку майна.

Аналогічні пояснення Шаповалова І. С. надала під час співбесіди та підтвердила, що вартість квартири на момент укладення договору дарування становила 50 397 грн.

Етична рада під час оцінювання кандидата встановила, що відповідно до інформації з сайту, на якому розміщені оголошення з продажу нерухомого майна, середня вартість такої квартири в смт Слобожанське Дніпровського

району Дніпропетровської області станом на 2016 рік, становила 20 000 доларів США, тобто близько 560 000 грн (<https://dom.ria.com/uk/realty-prodaja-kvartira-dnepropetrovsk-yubileynoe-ul-frunze-28-10972097.html>.)

Етична рада вважає, що пояснення кандидата щодо задекларованої вартості квартири, яка в десять разів є нижчою від середньоринкової вартості аналогічного житла – непереконаливими, а тому існують обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата таким показникам критерію професійної етики та доброчесності як чесність (пункт 1.3.2 Методології) та відповідність вимогам фінансового контролю щодо надання повної та точної інформації в майнових деклараціях (п. 1.3.7.6 Методології).

2. Щодо неповноти інформації, яку кандидат надав під час оцінювання

Етична рада під час перевірки кандидата встановила, що 8 грудня 2017 року батько Шаповалової І.С. - Манзюк С.Б. набув право власності на автомобіль Mercedes-Benz 320, 2007 року випуску. Етична рада в письмових запитаннях до кандидата просила надати копію договору купівлі – продажу автомобіля, вказати його вартість та джерело походження коштів Манзюка С. Б. на його придбання.

У письмових поясненнях від 16 лютого 2022 року Шаповалова І. С. повідомила, що не може надати документи, які підтверджують купівлю батьком зазначеного транспортного засобу, обґрунтовуючи тим, що відповідно до ст.ст. 4, 5 Закону України «Про захист персональних даних», вона не вправі без його дозволу надавати Етичній раді запитовану інформацію.

Під час проведення співбесіди Шаповалова І.С. вказала, що вона не зверталася до батька, щоб він надав документи, які підтверджують набуття ним у власність автомобіля Mercedes-Benz 320. Також кандидат у своїх письмових поясненнях від 31 січня 2022 року зазначила, що всі питання щодо набуття майна нею та членами її сім'ї вже були предметом дослідження Вищої кваліфікаційної комісії суддів України під час проходження кваліфікаційного

оцінювання в 2017-2018 роках, рішенням якої вона визнана такою, що відповідає займаній посаді судді.

Етична рада зазначає, що відповідно до пункту 1.5. Методології будь-який висновок чи оцінка національного або міжнародного органу щодо професійної етики та доброчесності кандидата не є наперед визначальними та обов'язковими для Етичної ради.

Відповідно до п. 3.5.3 Регламенту кандидат зобов'язаний співпрацювати з Радою. У процесі оцінювання Рада може врахувати відмову кандидата від надання відповідей на запити Ради та запитуваних матеріалів, або надання таких відповідей чи матеріалів у встановлений Радою строк.

Оцінивши письмові пояснення Шаповалової І. С., а також ті, які вона надала під час співбесіди, Етична рада вважає, що кандидат не бажала співпрацювати з Радою задля спростування обґрунтованих сумнів у її відповідності критерію професійної етики та доброчесності. Таким чином, Етична рада має обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата такому показнику критерію професійної етики та доброчесності як чесність (п. 1.3.2 Методології).

3. Щодо викладення судових рішень російською мовою.

Етична рада встановила, що Шаповалова І. С., як суддя Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області, ухвалила вирок у справі №185/60/14-к від 25 грудня 2015 року, який у подальшому внесла до Єдиного державного реєстру судових рішень (далі – ЄДРСР) українською та російською мовами.

У письмових поясненнях від 25 січня 2022 року, Шаповалова І. С. зазначила, що вирок у цій справі вона склала українською мовою та переклала на російську мову, оскільки в даному провадженні суд залучив перекладача з тих підстав, що обвинувачений не володіє українською мовою. Обґрунтовуючи своє рішення про внесення до ЄДРСР вказаного вироку двома

мовами, кандидат посилалась на вимоги статті 2 Закону України «Про доступ до судових рішень», відповідно до якого суд вносить до ЄДРСР всі судові рішення і окремі думки суддів, викладені у письмовій формі.

Під час співбесіди Шаповалова І. С. пояснила, що вона виготовила та проголосила вирок українською мовою, оскільки розгляд справи відбувався за вимогами Кримінального процесуального кодексу України в редакції 2012 року (далі – КПК). Кандидат зазначила, що вона особисто переклала вирок разом з перекладачем російською мовою, підписала власним електронним цифровим підписом судді та відправила до ЄДРСР. Шаповалова І. С. під час співбесіди наполягала, що її дії не суперечать вимогам кримінального процесуального законодавства, тому вважає їх законними.

Етична рада вважає, що такі пояснення кандидата не можуть бути визнані обґрунтованими, оскільки відповідно до ст. 68 КПК, у разі необхідності у кримінальному провадженні перекладу суд залучає відповідного перекладача, який зобов'язаний здійснювати повний і правильний переклад, посвідчувати правильність перекладу своїм підписом та за завідомо неправильний переклад або за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків несе відповідальність, встановлену законом.

За наведених обставин Шаповалова І. С. не мала права брати участь у перекладі ухваленого нею вироку від 25 грудня 2015 року та надсилати його до ЄДРСР російською мовою, підписавши власним електронним цифровим підписом, оскільки лише перекладач несе відповідальність за повний та правильний переклад процесуальних документів.

З огляду на наведене, Етична рада має обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата Шаповалової І. С. такому показнику критерію професійної етики та доброчесності як сумлінність (п. 1.3.4 Методології).

Етична рада під час перевірки кандидата встановила, що Шаповалова І. С. у справі №185/11856/14-к від 5 грудня 2014 року та у справі №185/11856/14-к від 12 грудня 2014 року ухвалила російською мовою рішення про застосування запобіжних заходів та надіслала ці рішення до ЄДРСР.

У письмових поясненнях від 25 січня 2022 року кандидат зазначила, що розгляд вказаних проваджень вона здійснювала за правилами Кримінально-процесуального кодексу України в редакції 1960 року (далі – КПК 1960 року).

На обґрунтування того, що рішення були ухвалені російською мовою кандидат пояснила, що відповідно до Закону України «Про судоустрій в Україні», Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та кримінально-процесуального закону, які діяли під час судового розгляду кримінальних справ, суди були наділені альтернативними варіантами використання мови під час здійснення судочинства та могли застосовувати як українську, так і мову більшості населення місцевості, яке проживало в межах юрисдикції відповідного суду. Крім того, кандидат вказала, що зазначені справи надійшли до Павлоградського міськрайонного суду за підсудністю з міста Донецька, де мовою більшості населення є російська мова. Тому вона вважала, що судочинство в цих справах мало відбуватися саме російською мовою та цією ж мовою ухвалюватись рішення.

Під час проведення співбесіди кандидат підтвердила надані нею письмові пояснення та наполягала, що положення КПК 1960 року не забороняли ухвалювати судові рішення російською мовою.

Етична рада вважає пояснення Шаповалової І. С. необґрунтованими й такими, що не відповідають вимогам законодавства. Відповідно до ст. 10 Конституції України, ст. 19 КПК України 1960 року, ч. 5 ст. 14 Закону України «Про засади державної мовної політики» в редакції від 6 вересня 2014 року, що діяли на момент ухвалення судових рішень у справах: №185/11856/14-к від 5 грудня 2014 року, №185/11856/14-к від 12 грудня 2014 суддя повинна була ухвалювати рішення державною мовою.

Пояснення кандидата, що Рішенням Конституційного Суду України від 28 лютого 2018 року №2-р/2018, Закон України «Про засади державної мовної політики» від 3 липня 2012 року №5029-VI, визнано неконституційним, а тому її дії, щодо ухвалення рішення російською мовою є законними, Етична рада

вважає непереконаливими, оскільки Шаповалова І. С. ухвалювала судові рішення російською мовою у період 2014 року, коли цей Закон був чинний та зобов'язував складати судові документи державною мовою. Крім того, Закон передбачав, що відповідно до встановленого процесуальним законодавством порядку документи вручаються особам, які беруть участь у справі (обвинуваченому у кримінальній справі), державною мовою, або в перекладі їх рідною мовою або іншою мовою, якою вони володіють.

Також Етична рада вважає необґрунтованими пояснення кандидата, що судочинство у наведених справах здійснювалося російською мовою тому, що вони надійшли у зв'язку зі зміною підсудності з м. Донецька, де більшість населення розмовляє російською мовою.

Оскільки Шаповалова І. С. є суддею Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області, рішення про здійснення правосуддя мовою, іншою аніж державною, вона могла прийняти з урахуванням того, якою мовою користується більшість населення регіону, де вона здійснювала правосуддя.

У своїх письмових поясненнях від 16 лютого 2022 року кандидат зазначила, що її високий рівень професійної компетенції та обізнаності в нормах кримінального процесу не підлягає і не може підлягати сумніву. Однак, наведені вище обставини дають підстави для висновку, що існують обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата такому показнику критерію професійної етики та доброчесності як сумлінність (п. 1.3.4 Методології).

4. Щодо зміни дати ухвалення рішень шляхом виправлення описки.

Під час проведення оцінювання Етична рада встановила, що Шаповалова І. С. як суддя Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області, 23 травня 2019 року ухвалила дванадцять рішень у цивільних справах.

У своїх поясненнях кандидат підтвердила, що 23 травня 2019 року перебувала у відрадженні.

31 січня 2022 року суддя Шаповалова І. С. внесла зміни до цих рішень, шляхом постановлення ухвал про виправлення описки, в яких зазначила, що датою їх ухвалення є 24 травня 2019 року.

На запитання Етичної ради, як суддя через тривалий проміжок часу могла згадати, коли вона ухвалювала рішення, кандидат пояснила, що вона виходила з того, що 24 травня 2019 року був першим робочим днем після відрядження.

Етична рада зазначає, що сам факт ухвалення суддею рішення під час відрядження, зокрема, перебування на навчанні у Національній школі суддів України, за умови, що вона перебувала на робочому місці, не здійснювала правосуддя під час навчального процесу, та за відсутності інших обставин, не може викликати обґрунтованого сумніву у відповідності кандидата критерію професійної етики та доброчесності.

Однак, у даному випадку, кандидат лише під час проведення Етичною радою оцінювання, за спливом майже трьох років, шляхом виправлення описки внесла зміни в ухвалені нею рішення, визначивши на власний розсуд дату їх ухвалення, а саме день, коли вона не перебувала у відрядженні.

З огляду на вчинення суддею таких дій та прийняття рішень, у Етичної ради виникають сумніви у їх відповідності принципу правової визначеності.

Тому, Етична рада вважає, що існують обґрунтовані сумніви у відповідності кандидата такому показнику критерію професійної етики та доброчесності як сумлінність (п.1.3.4 Методології).

Враховуючи наведені обґрунтовані сумніви як окремо, так і в сукупності, керуючись пунктами 2.3, 3.1, 3.15.1, 3.2 Регламенту Етичної ради, Методологією оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої ради правосуддя критеріям професійної етики та доброчесності, статтею 9¹ Закону України «Вищу раду правосуддя», Прикінцевими і перехідними положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку

обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя», Етична рада

у х в а л и л а:

кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Шаповалову Ірину Сергіївну визнати такою, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя.

Голова

(підпис)

Л. Ю. Кишакевич